

Brita Bergman

"Negation i barns teckenspråk"

Den här presentationen skisserar utvecklingsgången i barns tillägnande av negation i det svenska teckenspråket. Materialet utgörs av videoinspelade vardagssituationer med barn (1;0 – 5;6) som samspelar med varandra och med teckenspråkiga vuxna. Studien begränsas till två typer av negation: diskursnegation ('nej') och satsnegation ('inte') vilka båda har såväl manuella, som icke-manuella uttrycksformer. Diskursnegation uttrycks med tecknen NEJ och NEKA och icke-manuellt med huvudskakning, H-NEG, samt med näsrynkning, A-NEG ('nej, det stämmer inte'). Standardformen för satsnegation är H-NEG, som utförs samtidigt med hela den negerade satsen. Den manuella satsnegationen, INTE, står efter verbet och är obligatorisk endast i objektsbisatser och i satser med hjälpverb.

Barns tillägnande av detta komplexa system inleds med användning av icke-manuella uttryck. Därefter kommer de första negerande tecknen, NEJ och VILL-INTE, som till en början saknar icke-manuella markörer. Samordning av manuella och icke-manuella negationsuttryck dyker upp i treårsåldern och sker då successivt tecken för tecken. Först i och med att den manuella satsnegationen INTE tillägnats och utförs med samtidig H-NEG, övergår barnet till satsnegation med enbart H-NEG i enlighet med vuxennormen.